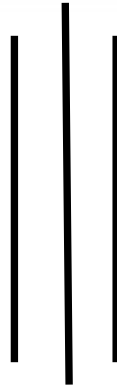

आर्थिक वर्ष २०८१/०८२

को

नीति तथा कार्यक्रम

श्री मधुवन नगरपालिकाको चौधौं नगरसभामा नगर प्रमुख

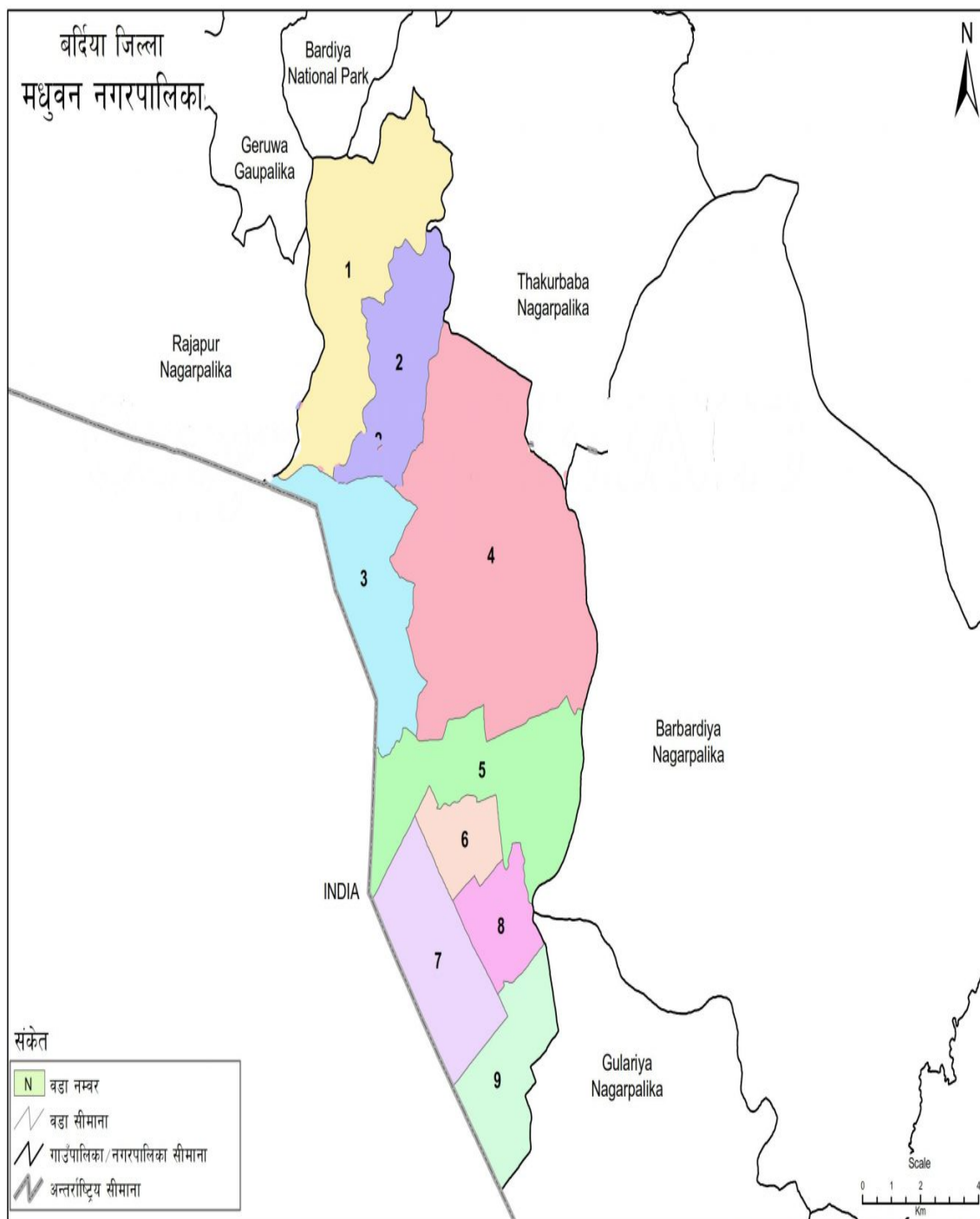
श्री तेज बहादुर भाट ज्यू बाट प्रस्तुत

नीति तथा कार्यक्रम

२०८१

<https://madhuwanmun.gov.np>

मधुवन नगरपालिकाको राजनीतिक नक्सा

स्रोत: स्थलरूप नक्सा (स्केल १:२५,०००/१:५०,०००), नापी विभाग र जनगणना २०६८, केन्द्रिय तथ्यांक विभाग
तयार पार्ने: गाउँपालिका, नगरपालिका तथा विशेष, संरक्षित वा स्वायत्त क्षेत्रको संख्या तथा सीमाना निर्धारण आयोग

Projection System: MUTM, Spheroid - Everest 1830
LLRC, 2016

श्री उपस्थित सभाका सम्पूर्ण सदस्य ज्यूहरु,
सम्पूर्ण राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरु,
एवं पत्रकार मित्रहरु।

**“कृषि, शिक्षा, पर्यटन, स्वास्थ्य र दिगो भौतिक पूर्वाधार,
समृद्ध र समुन्नत मधुवनको मूल आधार”**

भन्ने मूल नाराका साथ यस मधुवन नगरपालिकाको नगर प्रमुखको हैसियतले चौधौं नगर सभामा आ.व. २०८१/०८२ को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न पाउँदा गौरवान्वित महसुस गरेको छु।

मुलुकको शासन प्रणाली तथा सामाजिक अग्रगामी रूपान्तरणका लागि विभिन्न काल खण्डमा भएका ऐतिहासिक जनआन्दोलन सशस्त्र संघर्ष लगायतका विभिन्न आन्दोलनका क्रममा आफ्नो अमूल्य जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात शहिदहरु प्रति हार्दिक श्रद्धाञ्जली तथा उच्च सम्मान प्रकट गर्न चाहन्छु। घाईते तथा बेपत्ता नागरिकलाई उच्च सम्मान प्रकट गर्दै संघिय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र स्थापनाका लागि अग्रपंङ्तीमा रहेर नेतृत्व गर्नु हुने नेतृत्वकर्ता र देशभक्त नागरिकलाई आदरपूर्वक स्मरण गर्न चाहन्छु। २०७९ को निर्वाचनमा आफ्नो अमूल्य मत दिई निर्वाचित बनाई बिगत २ वर्ष देखि यस मधुवन नगरपालिकाको विकास र सम्वृद्धिमा साथ दिनुहुने सम्पूर्ण राजनैतिक दल, समाजसेवी, आमाबुवा, दाजुभाई तथा दिदीबहिनीहरु प्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु।

नेपालको संविधानले परिकल्पना गरेको समानता, सम्वृद्धि र सामाजिक न्यायको सुनिश्चितताको सिद्धान्तलाई आत्मसात गर्दै समतामूलक समाज निर्माण, संविधान प्रदत्त मौलिक हकको संरक्षण एवं सहभागितामूलक समाजको विकास गर्दै स्थानीय आवश्यकता, जनचाहना, राज्यका निर्देशक सिद्धान्तहरु तथा नीतिहरु, भावी नगर सम्वृद्धिका परिकल्पनाहरु समेतलाई सम्बोधन हुनेगरी नेपालको प्रचलित कानून, स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४, नगर कार्यपालिका कार्यविभाजन नियमावली २०७४, नगर कार्यसम्पादन नियमावली २०७४ लगायत यस मधुवन नगरपालिकाले निर्माण गरेका आवधिक योजना, विभिन्न ऐन, कार्यविधी र नियमावली समेतमा भएको व्यवस्था समेतलाई आत्मसात गर्दै समावेशी एवं सहभागितामूलक ढंगले जनचाहना अनुरूप हुनेगरी यो नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गरेको छु।

यस नगर सभामा प्रस्तुत हुने नीति तथा कार्यक्रमहरुले नेपाल सरकारले लिएको दिगो विकास लक्ष्य, राष्ट्रिय तथा क्षेत्रगत लक्ष्य प्राप्त गर्ने तथा योजना तर्जुमाका क्रममा मधुवन नगरपालिकाको विभिन्न विषयगत समिति तथा निर्वाचित जनप्रतिनिधि, राजनैतिक दलका प्रतिनिधि, बुद्धिजीवी र हरेक क्षेत्रमा सरोकार राख्ने महानुभावहरुबाट प्राप्त राय, सुझाव एवं चालु आ.व. को नीति कार्यक्रम तथा बजेटको कार्यन्वयनबाट प्राप्त उपलब्धिका आधारमा आ.व. २०८१/०८२ को नीति तथा कार्यक्रम तयार पारी प्रस्तुत गरेको छु। यो नीति तथा कार्यक्रममा आवश्यक सल्लाह सुझाव दिनुहुने सम्पूर्ण महानुभावहरुमा सम्मान सहित हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु।

सभा सदस्य ज्यूहरु,

अब म आगामी आ.व. २०८१/०८२ को नीतिहरु प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

क. लक्ष्य

- आत्मनिर्भरता सहितको व्यावसायिक कृषि तथा पशुपालन, पर्यटन, गुणस्तरिय स्वास्थ्य सेवा र शिक्षा, दिगो भौतिक पूर्वाधारको माध्यमबाट मधुवन नगरलाई समुन्नत र आर्थिक समृद्धिको दिशामा अगाडी बढाउने ।

ख. उद्देश्य

- नगरपालिकाको समृद्धि र विकासको लागि प्राप्त हुने श्रोत र साधनको उच्चतम प्रयोग गरी दिगो भौतिक पूर्वाधारलाई प्राथमिकता दिदै सामाजिक तथा आर्थिक विकासलाई पनि सँगसँगै अगाडि बढाउन आत्मनिर्भरता सहितको व्यावसायिक कृषि तथा पशुपालन, वातावरण तथा सरसफाई, शिक्षा, स्वास्थ्य, महिला/बालबालिका/जेष्ठ नागरिक, थारु समुदाय तथा अन्य जनजाती, दलित, मुक्त कर्मैया, सिमान्तकृत तथा लोपउन्मुख समुदाय लगायतका क्षेत्रको सन्तुलित र दिगो विकासलाई आत्मसात गर्ने ।
- सुरक्षित मधुवनको कल्पना सहित नेपालको संविधान, मौजुदा ऐन कानुनले व्यवस्था गरेको हक अधिकारको अधिकतम प्रत्याभूति हुने वातावरणको सिर्जना गर्ने ।
- यस नगरपालिका भित्रका होमस्टे, थारु तथा अन्य सँस्कृतिको संरक्षण, स्थानिय उत्पादन तथा परिकार लगायत सार्वजनिक जग्गा, खाता जैविक मार्ग, तालतलैया, उद्यान, पार्क, वन-जंगल, नदि, खोलानाला आदिको संरक्षण गरि पर्यटकीय गन्तव्यको रूपमा विकास गर्ने ।
- ताराताल देखि राराताल सम्मको सम्वृद्धिको उदगम केन्द्रबिन्दु यसै नगरपालिकालाई मानि वस्ती विकास र हरित सडक पूर्वाधारका कार्यक्रम हरु अगाडी बढाउने ।
- मेरो फोहोर मेरो सरोकार र जिम्मेवारी अभियान सञ्चालन गरी ल्याण्डफिल्ड साईड समेत सञ्चालनमा ल्याई निजी क्षेत्रको सहकार्यमा नगर भित्रको फोहर व्यवस्थापन गर्दै “सफा, स्वच्छ र सुन्दर” मधुवन नगर निर्माण गर्ने ।
- नगर भित्रका मासु पसल, बधशाला, तरकारी तथा हाटबजारलाई व्यवस्थित गरि स्वच्छ उपभोग्य वस्तुको आपूर्ति गर्ने ।
- नगरको आर्थिक विकास तथा समृद्धि र गरिबी निवारणको मुख्य आधार स्तम्भको रूपमा आत्मनिर्भर सहितको व्यावसायिक कृषि तथा पशुपालनलाई सम्मानित पेशाको रूपमा विकास गर्ने ।
- सामुदायिक विद्यालयको शिक्षालाई गुणस्तरीय, बाल तथा अपाङ्गमैत्री, निःशुल्क, प्रतिस्पर्धी र व्यावसायिक तथा दक्ष प्राविधिक युवा उत्पादन केन्द्रको रूपमा विकास गर्ने ।
- बाल शिक्षा, आधारभुत शिक्षा, माध्यमिक शिक्षालाई थप जीवन उपयोगी र व्यावसायिक बनाउँदै थप प्राविधिक र व्यावसायिक सीप सहितको शिक्षा प्रदान गरी विद्यालय तह पुरा गर्दा कम्तिमा एउटा सीपमा स्वरोजगार हुन सक्ने जनशक्ति तयार गर्ने ।

सभा सदस्य ज्यूहरु,

माथि उल्लेखित लक्ष्य र उदेश्यहरु हासिल गर्न देहाय अनुसारको विषय क्षेत्रगत नीति प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

१. भौतिक पूर्वाधार तथा सहरी विकास

- “व्यवस्थित र दिगो भौतिक पूर्वाधार समृद्धिको मुल आधार” को अवधारणा बमोजिम मधुवन नगरपालिकालाई समृद्ध, स्वच्छ, सफा, हरियाली युक्त नगरको रूपमा विकास गर्न एकिकृत बजार तथा वस्ती विकास र नगर गुरुयोजना तयार गरी व्यवस्थित र सन्तुलित दिगो पूर्वाधार निर्माणमा जोड दिईनेछ ।
- “उज्यालो मधुवन” कार्यक्रम अन्तर्गत नेपाल विद्युत प्राधिकरणसँगको सहकार्यमा नगरपालिकाको मुख्यमुख्य चोक, सडक, जंगली क्षेत्र, बजार क्षेत्रहरुमा स्मार्ट सडक बत्ति, मिनिमस्ट तथा हाईमस्ट बत्ति जडान कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- नगर गुरुयोजना निर्माण गरि भौतिक पूर्वाधार विकासको कार्यहरुलाई व्यवस्थित गरिनेछ ।
- नगर भित्र रहेका खुल्ला सार्वजनिक स्थानको लगत अध्यावधिक गरि संरक्षण गर्ने नीति लिइनेछ ।
- नगर क्षेत्रको सडक संजालमा सबै नगरवासिहरुको आवश्यकता र औचित्यको आधारमा सडक गुरुयोजना अनुसार नयाँ सडकको निर्माण र भएका सडकहरुको स्तरोन्नति गरिनेछ ।
- नगर भित्र निर्माण भई रहेका आवासीय तथा व्यापारिक भवनहरुलाई मापदण्ड बमोजिम निर्माण गर्नका लागि सचेतना साथै सुरक्षित आवास निर्माणको तालिम संचालन गरिनेछ ।
- व्यापारिक भवन तथा सार्वजनिक भवन निर्माण गर्दा बालमैत्री, अपाङ्गमैत्री एवं वातावरण मैत्री बनाइनेछ ।
- पूर्वाधार विकास शाखा अन्तर्गतका कर्मचारीहरुलाई क्षमता विकास सम्बन्धी तालिम दिइनेछ ।
- सघन सहरी विकास कार्यक्रमको लागि योजनाहरुको विस्तृत अध्ययन कार्य सम्पन्न गरिनेछ ।
- मधुवन नगरपालिकाको भौतिक निर्माण क्षेत्रको समग्र विकासका लागि संघिय सरकार, प्रदेश सरकार, अन्य दातृ निकाय, संघसंस्था, निजि क्षेत्र, भौतिक निर्माण क्षेत्र, वित्तीय क्षेत्रसँग आवश्यक समन्वय तथा साझेदारी गरिनेछ ।
- ठुला भौतिक आयोजना निर्माण गर्दा प्रारम्भिक वातावरणीय मुल्यांकन तथा वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन अनिवार्य गरिनेछ ।
- घर बीमा कार्यलाई अनिवार्य गरिनेछ ।
- राष्ट्रिय भवन निर्माण आचारसंहितालाई लागु गरि अनिवार्य नक्सा पास प्रक्रियामा जोडिन सबै वडामा सचेतना कार्यक्रमलाई अगाडी बढाइनेछ ।
- नदी तथा सिमसार क्षेत्रको कटान रोक्न जैविक तटबन्धनलाई अगाडी बढाउने नीति लिइनेछ ।
- विद्युतीकरणबाट बन्चित भएका वस्तीहरुमा बिद्युत विस्तार गरिनुका साथै कृषि क्षेत्रमा समेत विद्युत विस्तारलाई विशेष जोड दिईनेछ ।
- निर्माण प्रक्रियामा रहेका पुराना र संचालित आयोजनाहरु यसै आर्थिक वर्षमा सम्पन्न गराउन प्राथमिकता दिई आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरिनेछ ।

- सबै वडा बस्तीहरूमा यो वर्ष पूर्ण ग्राभेल सडक बनाउने नीति लिई कार्यक्रम अघि बढाइनेछ ।
- सबै वडाहरूमा डुबान नियन्त्रणको लागि आवश्यक कल्वर्ट तथा नाली सहितको उच्च बाटो निर्माण गरिनेछ ।
- नगरको मुख्य बजार क्षेत्रमा सार्वजनिक शौचालय, खानेपानी व्यवस्थापन, हाईमस्ट लाइट जडान, गार्डेन जस्ता पूर्वाधारहरू निर्माण गरि व्यवस्थित गरिनेछ ।
- आ.व. २०८१/०८२ मा मुख्य बजार क्षेत्रमा सी.सी. क्यामेरा जडान गर्नुका साथै व्यवसायिक सटरहरू निर्माण गरि नगरको आय आर्जन वृद्धि गर्नुका साथै नगर सुरक्षालाई समेत व्यवस्थित गरिनेछ ।
- मधुवन रिङ्ग रोडको दीर्घकालिन रूपमा फरक नपर्ने तरिकाले रेखाङ्कन गरि निर्माण प्रक्रियालाई प्रारम्भ गरिनेछ ।
- समयमै निर्माण व्यवसायीहरूले कार्य सम्पन्न गरुन भन्नका लागि अनिवार्य रूपमा कार्यक्रमको आवधिक कार्यसूची पेश गर्न अनिवार्य गराइनेछ साथै समयमै काम नगर्ने र नगरपालिकालाई आर्थिक क्षति पुर्याउने निर्माण व्यवसायीहरूलाई नकारात्मक सुचिमा राख्नुको अतिरिक्त असुलउपर समेत गरिने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- सबै विद्यालय र स्वास्थ्य चौकीहरूलाई कालोपत्रे सडकले जोडिनेछ ।
- निर्माण भएका सडक तथा अन्य संरचनाहरूको दिगो उपयोगको लागि मर्मत संहार कोषको व्यवस्थापन गरि नियमित मर्मत संहारको कार्यहरू अगाडी बढाइनेछ ।
- राजमार्ग तथा अन्य मुख्य मार्ग संग जोडिएका सडकहरू क्रमस कालोपत्रे गरिनेछ ।
- हरेक योजनाको जलवायु जोखिम आँकलन गरिनेछ ।

२. शिक्षा, युवा तथा खेलकुद

- बालविकास देखी कक्षा १० सम्म निःशुल्क शिक्षाका लागी आवश्यक बजेटको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- शिक्षक विद्यार्थी संख्याको अनुपातको आधारमा आवश्यक शिक्षकको व्यवस्थापन गरिनेछ र दरबन्दी मिलानको कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- नगरभित्रका असाहय टुहुरा बालबालिकाको लागी गास, बास र कपास सहित निःशुल्क शिक्षाको व्यवस्था गरिनेछ ।
- सामुदायिक र संस्थागत विद्यालय विचको दुरी कम गर्न सामुदायिक विद्यालयमा अङ्ग्रेजी माध्यमलाई प्रोत्साहन गर्न बालविकास देखी कक्षा पाँच सम्म अङ्ग्रेजी माध्यमको लागी निःशुल्क पाठ्यपुस्तकको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- कक्षा १० सम्म निःशुल्क शिक्षाका लागी नगरपालिकाबाट विद्युत शुल्क भुक्तानी लगायत मर्मत सम्भार कोषको लागी आवश्यक बजेटको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- विद्यालयका शिक्षक तथा कर्मचारीहरूको क्षमता विकासका आवश्यक तालिमको व्यवस्थापन गरिनेछ ।

- सनातन वैदिक शिक्षालाई समेट्न उपयुक्त स्थानको छनौट गरी गुरुकुल शिक्षाको प्रारम्भ गरिनेछ ।
- अभिभावकलाई विद्यालय प्रती उत्तरदायी बनाउन अभिभावक शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- आर्थिक विपन्न र जेहेन्दार विद्यार्थीहरूलाई शिक्षामा निरन्तरताका लागि छात्रवृत्तिको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- विद्यालय निरीक्षण सुपरीवेक्षण तथा अनुगमनलाई प्रभावकारी बनाउन आवश्यक कार्यहरू गरिनेछ ।
- सामुदायिक विद्यालयमा छात्राहरूका लागि गुणस्तरीय सेनेटरी प्याड र दिवा खाजाको कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- "खेल्छु मधुवन स्वस्थ जीवन" कार्यक्रम बनाई मेयर कप संचालन तथा अन्य खेलकुद गतिविधिहरू नियमित रूपमा संचालन गरिनेछ ।
- खेलकुद विकासमा युवाहरूलाई अभिप्रेरित गरि बढी भन्दा बढी युवालाई सरिक गराउन सबै प्रकारका खेलहरूलाई प्रोत्साहित गरिनेछ । यस नगर क्षेत्रबाट राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा सहभागिता जनाई पदक प्राप्त गर्ने खेलाडीहरूलाई सम्मान तथा अभिलेखीकरण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- "एक टोल एक खेल मैदान" अनुसार सबै खेल मैदानहरूको स्तरोन्नती गरिनेछ ।
- नगर खेलकुद विकास समितिको क्षमता अभिवृद्धि गरिनेछ साथै नगरपालिका भित्र रहेका खेलकुद क्लबहरूको दर्ता प्रक्रियालाई निरन्तरता दिई नगर खेलकुद विकास समिति मार्फत एकीकृत रूपमा खेलकुदका कार्यक्रम अगाडी बढाइनेछ ।
- मधुवन नगरपालिकाभित्र देखा परेका भेटेनरी चिकित्सको अभाव सम्बोधन गर्न एकजना विद्यार्थीलाई भविष्यमा निश्चित अवधीसम्म सेवा दिनुपर्ने शर्तमा पूर्ण नगर छात्रवृत्तिमा भेटेनरी डाक्टर पठाइने छ ।
- यस नगरपालिकाअन्तर्गत रहेका विद्यालयहरूमा बालबालिकाहरूको गुणस्तरीय शिक्षा प्रदान गर्न विद्यालयहरूमा समावेशी तथा पहुँचयुक्त खानेपानी सरसफाइ तथा स्वच्छता (वास) सुविधाहरू र महिनावारी स्वास्थ्यतथा स्वच्छता व्यवस्थापनको सेवा सुविधाहरूको निर्माण तथा व्यवस्थापन गरी तारा पद्धतीका आधारमा स्तरोन्नती गरिनेछ ।
- नगरपालिकाले अनुमोदन गरेको विद्यालय खानेपानी सरसफाइ तथा स्वच्छता सम्बन्धी कार्यविधि २०८० लाई कार्यान्वयन गर्दै सो को आधारमा क्रमशः एक तारे, दुई तारे र तीनतारे विद्यालय घोषणा गरिनेछ । यस आर्थिक वर्ष २०८१।०८२ मा कम्तीमा १ वटा विद्यालय तीनतारे घोषणा गरिनेछ ।
- शिक्षाको गुणस्तर विकास गर्न सामुदायिक विद्यालयका सरोकारवालाहरूबीच निरन्तर संवाद, अन्तरक्रिया गरिनेछ ।
- पढ्दै कमाउँदै कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाउन प्राविधिक धार सञ्चालन भएका विद्यालयलाई उत्प्रेरित गर्ने कार्य गरिनेछ ।

३. स्वास्थ्य

- मधुवन आधारभुत नगर अस्पताल संचालनका साथै उक्त अस्पताल संचालनमा ल्याउन आवश्यक पर्ने जनशक्ति, औषधि, उपकरणका साथै स्वास्थ्य बीमा सहितको फार्मसी सेवालाई संचालनमा ल्याइनेछ ।
- नगरपालिका भित्रका बर्थिङ् सेन्टरहरूमा सुत्केरी सेवाको लागि आउने गर्भवती आमाहरूलाई निशुल्क एम्बुलेन्स सेवाको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- सुत्केरी पश्चात हुन सक्ने जटिलताहरूलाई न्युन गरी मातृ मृत्युबाट बचाउन घरदैलो सुत्केरी सेवा कार्यक्रम लाई निरन्तरता दिइनेछ । मातृ मृत्युको पहिचान, गणना र कारण खोजी गरी भविष्यमा पुन यस्ता घटना दोहोरिन नदिन MPDSR कार्यक्रलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- घरधुरी सर्वेक्षण गरी पुर्ण खोप सुनिश्चितता तथा दिगोपना कायम राख्ने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- पोषण, नसर्ने रोग, किटजन्यरोग, बालबिबाह, लागु औषध दुर्व्यसन न्युनिकरण र किशोरकिशोरी प्रजनन् स्वास्थ्य लगायतका विषयमा सचेतना अभिवृद्धि गर्न विद्यालयस्तरीय स्वास्थ्य शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- स्वास्थ्य सेवाको पहुँचबाट टाढा रहेको समुदायका टोल बस्तीहरूमा विशेषज्ञ स्वास्थ्य शिविरहरू लगायत घुम्ति शिविरहरू संचालन गरिनेछन् ।
- महिला स्वास्थ्य स्वयं सेविकाको सम्मान स्वरूप निश्चित प्रोत्साहन राशी उपलब्ध गराइनेछ ।
- किटजन्य रोग (कालाजार) तथा रेविज खोप लाई मध्यनगर गरी सो को किट खरिद गरी नियमित स्क्रिनिङ् गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- समुदायस्तरमा क्यान्सर, मधुमेह, मुटु रोग, मृगौला रोग जस्ता नसर्ने रोगहरू मानसिक समस्या, सुर्तिजन्यवस्तुको प्रयोग लागु पदार्थ दुर्व्यसनी लगायतका स्वास्थ्य समस्याहरूलाई निरुत्साहित गरी स्वस्थकर जीवनयापन गर्न प्रोत्साहन र प्रबर्द्धन कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- न्युनतम सेवा मापदण्ड तथा राष्ट्रिय चिकित्सा मापदण्ड अनुसारको स्वास्थ्य सेवा प्रवाहका लागि आवश्यक पुर्वाधार, औषधि, औजार तथा उपकरणहरूको यथोचित व्यवस्था मिलाइने छ ।
- संस्थागत सुत्केरी बढाउन तथा आमा र बच्चाको मृत्युदर घटाउन बर्थिङ् सेन्टरमा आवासगृह, उपकरण लगायत आवश्यक जनशक्तिको व्यवस्था गरिनेछ ।
- सुरक्षित मातृत्व, बाल स्वास्थ्य, खोप, पोषण, क्षय, कुष्ठ, औलो, परिवार नियोजन लगायतका प्रतिकारात्मक प्रबर्द्धनात्मक तथा उपचारात्मक स्वास्थ्य सेवालाई जनताको सहज पहुँचमा पुर्याउने रणनीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- नेपाल सरकारको निति अनुसार २०८७ सम्म सबै स्वास्थ्य संस्थाहरूलाई किशोर किशोरी मैत्री र पोषण मैत्री बनाउने नीतिलाई अवलम्बन गरिनेछ ।
- विशेष गरी थारु समुदायमा देखिने सिकलसेल एनेमियाका बिरामिको परिक्षण, औषधि उपचार र जनचेतनामुलक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

- संघिय सरकारबाट प्राप्त शसर्त कार्यक्रम र बजेटसँग ताममेल हुने गरी स्वास्थ्यका कार्यक्रमहरूलाई प्रभावकारी बनाउन थप बजेटको व्यवस्था गरी सर्वव्यापी पहुँचको अवधारणा अनुसार नगरबासिलाई निःशुल्क आधारभुत तथा आकस्मिक स्वास्थ्य सेवा प्रवाह भएको सुनिश्चित गरिनेछ ।
- स्वास्थ्य सुचना प्रणाली तथा आपूर्ति व्यवस्थापनलाई थप व्यवस्थित गर्न सम्पूर्ण स्वास्थ्य संस्था तथा मधुवन आधारभुत नगर अस्पतालबाटै अनलाईन माध्यमबाट प्रतिवेदन गर्ने व्यवस्था मिलाउनुको साथै प्रतिवेदन प्रणाली थप व्यवस्थित गरिने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- स्वास्थ्य संस्थामा सुत्केरी हुने दर बढाई मातृ तथा नवशिशु स्वास्थ्यमा सुधार ल्याउन स्वास्थ्य संस्थामा सुत्केरी गराउन आउने आमाहरूलाई पोषिलो खाने कुरा उपहार कार्यक्रमको व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- स्वास्थ्यका कार्यक्रमहरूलाई थप प्रभावकारी बनाउन विभिन्न स्थानीय, राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय संघ, संस्थाहरूसँग समन्वय र साझेदारी गरी स्वास्थ्य क्षेत्रमा श्रोतको व्यवस्थापन गर्न पहल गरिनेछ ।
- विपद्, प्राकृतिक प्रकोप तथा महामारीजन्य विभिन्न संक्रामक रोगहरूको रोकथाम, नियन्त्रण तथा उपचारका लागि व्यवस्था गरिनेछ ।
- सरसफाई उन्मुख टोल, वडा तथा नगर बनाउनका लागि टोल विकास समिति गठन गरी क्षमता अभिवृद्धि गर्दै पुर्ण सरसफाई युक्त टोल, वडा र नगर घोषणाको नीतिलाई अवलम्बन गरिनेछ ।
- खानेपानी तथा सरसफाई नीतिलाई अवलम्बन गर्दै नगरबासीलाई सुरक्षित खानेपानीको सुनिश्चितता गरिनेछ ।
- क्षयरोग, एच.आई.भि. र औलो रोग नियन्त्रणका लागि म.स्वा.स्व.से. हरूको क्षमता अभिवृद्धि गरी समुदायस्तरमा स्क्रिनिङ तथा सचेतनाका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- गरिब तथा विपन्न वर्गका लागि निशुल्क स्वास्थ्य बीमा कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- जातीय, आर्थिक, लैंगिक, अपाङ्गता, यौनिक तथा लैंगिक अल्पसंख्यक एवं भौगोलिक कारणले गर्दा पछि परेका महिला, दलित, आदिवासी, जनजाती, मधेशी, मुस्लिम, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, जेष्ठ नागरिक, बालबालिका एवं दुर्गम क्षेत्रमा बसोबास गर्ने वञ्चित समुह, विपन्न, अल्पसंख्यक तथा सिमान्तकृत समुदायमा स्वास्थ्य सेवाका कार्यक्रमहरू संचालन गर्न प्राथमिकता दिईनेछ ।

४. आर्थिक विकास (पशु सेवा क्षेत्र)

"आयआर्जन र रोजगारीको मुख्य आधार, ब्यवसायिक पशुपन्छी पालनमा हाम्रो सरोकार"

- "एक गाउँ एक नमुना फर्म, एक गाउँ एक उत्पादन, एक वडा एक श्रोतकेन्द्र"को अवधारणा लिई पशुपालन व्यवसायलाई समयानुकूल व्यावसायिकरण, आधुनिकिकरण, विविधीकरण, बजारीकरण र यान्त्रिकरण गर्दै सम्मानित पेशाको रूपमा विकास गरिनेछ ।
- पशुवस्तुको उत्पादन र उत्पादकत्व बढाउन नश्ल सुधारको कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी हुने गरी निरन्तरता दिईनेछ ।
- पशु आहारामा सुधार गर्न निःशुल्क घाँसको विउ/बेर्ना वितरण, आहारा व्यवस्थापन सम्बन्धि स्थलगत तालिम जस्ता कार्यक्रम तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।

- कृषि तथा पशुपंक्षी जन्य वस्तुको सीमापार खुला आयात निरुत्साहित गर्न “पारिको हैन बारीको” नीति लिई स्थानीय उत्पादनलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- पशुधनको उपचार तथा प्रयोगशाला सेवालाई थप प्रभावकारी बनाई कृषक मैत्री सेवा प्रवाह गर्न “बडा वडामा प्राविधिक घरघरमा सेवा” कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- पशुपन्छीको बजार प्रवर्द्धन गर्न निजी क्षेत्र सँग आवश्यक साँझेदारी गरिनेछ र स्थानिय व्यवसायीलाई आवश्यक पर्ने औजार तथा डी-फ्रिज साँझेदारीमा उपलब्ध गराइनेछ ।
- “पशु पालक किसानलाई सम्मान, उत्पादनमा अनुदान”को नीति लिई स्थानिय स्तरमा गाई तथा भैसी पालन व्यावसायको प्रवर्द्धन गर्न दुध उत्पादनमा अनुदान कार्यक्रमको तर्जुमा गरी लागु गरिनेछ ।
- बिपन्न परिवार (विपन्न, एकल महिला, दलित, अपाङ्गलाई मुख्य प्राथमिकता दिई) लाई वंगुर, कुखुरा र बाखा पालन व्यावसायबाट आयआर्जन गर्न माग अनुसार कार्यक्रम उपलब्ध गराइनेछ ।
- पढ्दै कमाउँदै कार्यक्रम संचालनमा रहेका विद्यालयहरूमा माछाका भुरा, कुखुराका चल्ला तथा उन्नत जातका बोकाहरू निःशुल्क अनुदानमा उपलब्ध गराइनेछ ।
- धार्मिक रूपले पवित्र मानिएको हाम्रो राष्ट्रिय जनावर गाई हाल छाडा रूपमा छाडिएको हुनाले किसानले ठूलो क्षेति भोग्नु परिरहेको छ । तसर्थ गाईको स्याहार, संरक्षण, र दिगो व्यवस्थापन गरि बहुउपयोगी लाभ लिन स्थानिय सँगको साँझेदारीमा आयआर्जन सहितको गौशाला निर्माणमा जोड दिईनेछ ।
- पशुपन्छीमा फैलिने विभिन्न रोगहरू र फैलन सक्ने महामारी नियन्त्रण गर्न पशु स्वास्थ्य सेवा तथा निःशुल्क तथा पुर्ण खोप सेवालाई थप प्रभावकारी बनाईनेछ ।
- निम्न स्तरका जनताको आयआर्जमा सहयोग गर्न किचन गार्डेन प्रवर्द्धन कार्यक्रमको तर्जुमा गरी स्थानिय कुखुरा, कालिज, बँदेल, बटुई पालन व्यवसायलाई प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
- कृषकहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्न विभिन्न प्रकारका तालिम प्रदान गरिनेछ । नगर स्तरिय कृषक सिकाइ केन्द्रको स्थापना गरी कृषकलाई दक्ष बनाउँदै लगिनेछ ।
- विभिन्न कारणले कृषकले पालन गर्दै आएका पशुपन्छीको क्षती हुन जादा कृषकको ठूलो धन राशि क्षति हुने भएकाले कृषकलाई राहत पुगोस् भन्नका लागि पशु बीमा कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी बनाउँदै प्रत्येक कृषकको पहुँचमा पुग्ने गरी कार्यक्रमको निरन्तरता दिईनेछ ।
- “एक वडा एक संकलन केन्द्र”को अवधारणा लिई मुल्यको मारमा परेका दुग्ध उत्पादक कृषकहरूलाई उचित मुल्यको व्यवस्था गर्न नगरले आफ्नै संयन्त्रको प्रयोग गरी गाउँगाउँबाट दुध संकलन गरी ठूला चिस्यान केन्द्र सम्म ढुवानी गर्ने वातावरण मिलाउँदै लगिनेछ ।
- “हाम्रो उत्पादन, हाम्रो प्रयोग”को अवधारणा लिई दिवा खाजा सञ्चालन हुने विद्यालयमा कम्तिमा हप्ताको ३ दिन र नगरपालिका तथा वडा कार्यालय र अन्य संघसंस्थाहरूले यस नगरपालिका भित्र सञ्चालन गर्ने कार्यक्रमहरूमा प्रयोग हुने खाजामा अनिवार्य रूपमा दुग्ध जन्य वस्तुको प्रयोग गर्नु पर्ने नीति लागु गरिनेछ । जसको कारण स्थानीय स्तरमै दुधको खपत हुन गई गाई भैसी पालक कृषकहरूले दुधको बजार समस्या केहि हद सम्म भए पनि समाधान हुनेछ ।

५. आर्थिक विकास (कृषि सेवा तर्फ)

कृषि क्षेत्रमा सुधार गरि उत्पादकत्व बढाई नागरिकको जीवन स्तर उठाउनुका साथै समग्र कृषि क्षेत्रको विकास गर्न देहायका नीतिहरू अवलम्बन गरिनेछ ।

- "स्थानिय सरकारको साँझेदारी, हराभरा खेतबारी" अनुरूप कसैले पनि खेतबारी बाँझो राख्न नपाउने गरी संघसंस्था तथा सहकारीको साँझेदारीमा मकै खेती, मकैको बिउ उत्पादन, अन्य अन्न बालीको बिउ उत्पादन, ब्राण्डीङ्ग र बजारीकरण, हिउदे र बर्षे बालिहरूको बिउमा अनुदान जस्ता कार्यक्रमलाई जोड दिईनेछ ।
- किसानको आत्मसम्मान बढाउन र कृषि उपजको उचित मूल्य उपलब्ध गराउन समर्थन मूल्य तोकी साना किसान सहकारीहरू मार्फत कृषि उत्पादन खरिदको आवश्यक व्यवस्था मिलाउन विभिन्न सरोकारवाला निकायसँग सहकार्य र साझेदारी गरिनेछ ।
- "एक प्राविधिक एक वडा, खेतबारीमा सेवा" को अवधारणा अनुसार हुने गरी कृषकलाई समस्या आउँदा वा अन्नबाली छरी वा रोपि सके पछि अनिवार्य रुपमा निःशुल्क प्राविधिक सेवा लाई हरेक कृषकको खेतबारीमा पुग्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- स्थानीय तथा रैथाने बालीको उत्पादन तथा बजारीकरणलाई प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
- जलवायु मैत्री कृषि प्रणालीमा जोड दिँदै स्थानीय सम्भाव्यता, किसानको तत्परता र लगनशीलता एवं माटोको उर्वरा शक्ति समेतको परिक्षण उपयुक्त देखिएको क्षेत्रहरूमा कृषि विज्ञको सुझावका आधारमा धान, मकै, गहुँ, तोरी, मसुरो, मसला, दलहन बालीहरूका साथै तरकारी बालीहरूको हकमा आलुको पकेट क्षेत्र बनाई कृषिमा आत्मनिर्भर कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- "सिचाई कृषि विकासको मूल आधार, उत्पादनमा उभार" भएकाले बबई सिचाई आयोजनाले नसमेटिएका कृषि प्लटहरूमा साना सिचाई (साना बोरिड, पम्पसेट) कार्यक्रम आवश्यक प्रबन्ध मिलाईनेछ ।
- आर्थिक रुपमा विपन्न गरिब, एकल महिला, भूमिहीन पहिचान गरि आयआर्जन मुखी कार्यक्रम जस्तै च्याउ खेति, तरकारी नर्सरी स्थापना तथा तरकारी खेति जस्ता कार्यक्रममा संलग्न गराई रोजगारी सिर्जना गरिनेछ ।
- "एक वडा एक कृषि हाँट बजार" अनुरूप स्थानिय हाँट बजारहरूको स्थापना, स्तरोन्नती र कृषक मैत्री बनाउँदै लगिनेछ ।
- किसानलाई आफ्नो जमिनको माटोको परिक्षण गराई सोको यथार्थ विवरण तथा प्राविधिक भिजिट रेकर्ड समेत देखिने गरि किसान कार्डको व्यवस्था गरिनेछ ।
- तरकारी खेतीको विस्तार गर्न तरकारी पकेट क्षेत्रको निर्माण गरिनेछ । बेमौसमी तरकारी खेतीलाई प्रोत्साहन गर्न बिउबिजन खरिदमा अनुदान उपलब्ध गराइनेछ ।
- नगदेबाली, फलफुल खेति तथा विभिन्न खाद्यबालिको मूल तथा उन्नत बिउ उत्पादनमा आत्मनिर्भर बनाउन आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरि अनुदान रकम उपलब्ध गराइनेछ । साथै सहकारी मार्फत बिउ खरिदको समेत सुनिश्चितता गरिनेछ ।
- विभिन्न बालि संरक्षणका लागि बाली बिमा र आई.पि.एम.(एकीकृत सत्रु जीव व्यवस्थापन पाठशाला) का कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।

- हरियो मल, कम्पोष्ट मल, गड्यौले मल र गोबर मल जस्ता मलहरू उत्पादनमा कृषकहरूलाई प्रोत्साहन गरि रासायनिक मल प्रतिको निर्भरता कम गर्ने प्रयास गरिनेछ ।
- माटो परिक्षण गर्न कृषि ल्याबको क्षमता अभिवृद्धि गरी प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गरिनेछ ।
- "एक वडा एक उत्पादन, एक वडा एक संकलन केन्द्र"को अवधारणा बमोजिम प्रत्येक वडामा तरकारी संकलन केन्द्रको स्थापना गरी Madhuwan First को नीति अनुसार स्थानिय हाट बजारहरूमा स्थानिय उत्पादनलाई पहिलो प्राथमिकता दिनु पर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- बसन्ते मकैको व्यावसायिक हब निर्माण गर्न विभिन्न सरोकारवाला निकायसँगको सहकार्यमा नगरस्तरीय मकै सञ्जाल गठन गरि मकै उत्पादनका लागि बृहत मकैबाली विकास कार्यक्रम ल्याइनेछ ।
- यस नगरपालिकाभित्र उत्पादित कृषि तथा पशुपन्छीजन्य उत्पादन प्रवर्द्धन गर्न कोशेली घरको स्थापना गरि सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।
- प्रत्येक वडामा कृषकहरूलाई आधुनिक खेती प्रविधि प्रदर्शनीमा जोड्दै तालिमको व्यवस्था गरिनेछ ।
- रैथाने बाली प्रवर्द्धनमा जोड दिई बजारीकरणमा ध्यान दिइनेछ ।

६. आर्थिक विकास (उद्योग तथा लघु उद्यमदर्फ)

- साना तथा घरेलु उद्योगसँग सम्बन्धित कार्यक्रम सञ्चालन गर्नका लागि उद्योग सञ्चालन सम्बन्धि कार्यविधि निर्माण गरी सहयोग र सहजीकरण गरिनेछ ।
- लघु समूह गठन गरी व्यावसायिक तथा सिपमुलक तालिमलाई थप प्रभावकारी र उपलब्धिमूलक हुने गरी निरन्तरता दिइनेछ, साथै तालिमको प्रभावकारीता अध्ययन गर्दै तालिम प्राप्त जनशक्तिलाई उद्यमी बनाउन प्रोत्साहन स्वरूप प्रविधि हस्तान्तरण र बजारीकरण गरिनेछ ।
- अति विपन्न घर परिवारलाई उद्यमी सिर्जना गर्न विभिन्न उद्यम सम्बन्धी सिपमूलक तालिमको आयोजना गरी जिवनस्तरमा सुधार गरिनेछ ।
- स्थानिय श्रोत र साधनहरूको अधिकतम प्रयोग, उद्यम प्रवर्द्धन, लघु तथा घरेलु व्यवसायहरूलाई स्तरोन्नति गरी अर्थोपार्जनमा सेवा टेवा गर्दै रोजगारी स्थापना गरिनेछ ।
- लघु तथा कुटिर उद्योग व्यवसाय लगायत जुनसुकै व्यवसाय पनि नगरपालिकामा दर्ता भई नवीकरण गर्नुपर्ने प्रवाधानलाई थप कडाइका साथ लागु गरिनेछ ।
- नगरपालिका भित्र सञ्चालनमा रहेका तर दर्ता प्रकृत्यामा नगएका विभिन्न व्यवसायी, उद्योगी, व्यापारी जस्तै मासु पसल, दूध डेरी, घुम्ती पसल, घुम्ती मिल सेवा, होटेल तथा खाजा घर, ठेला गाडा, अटो व्यवसाय, किराना पसल, अटो पार्ट तथा मोबाइल, ईलेक्ट्रोनिक पसल, हजाम व्यवसाय, ट्याटु पसल तथा जिम खाना, फेन्सी तथा कपडा पसल, साईकल मर्मत तथा साईकल पसल, ग्यारेज, स्टेशनरी पसल, गिफ्ट पसल, खेलकुदका सामग्री बिक्री गर्ने पसल, फर्निचर तथा फर्निचिङ, मिठाई पसल, ब्युटी पार्लर, औषधि पसल, ड्राइभिङ सेन्टर लगायत अन्य व्यवसायहरूलाई व्यवस्थित र मापदण्ड अनुसार सञ्चालन गरिनुका साथै दर्ता प्रकृत्यामा सहभागी गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- क्रसर उद्योग, इट्टा उद्योग र समिलहरूलाई अनिवार्य रूपमा प्रदुषण शुल्क लगाइनेछ ।
- करको दायरामा नआएका र दर्ता नगरी संचालनमा रहेका त्यस्ता उद्योगहरूलाई दण्ड जरिवानाका साथै कानूनी कारवाही गर्ने नीति समेत लिइनेछ ।

- उद्योग संचालनका लागि अनुमति, सिफारिस दिँदा वातावरणीय पक्षलाई विशेष ध्यान दिईनेछ ।
- कृषि तथा पशुपंक्षी जन्य उद्योग स्थापना र संचालनमा आवश्यक प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- स्थानीय उद्योग तथा उत्पादनलाई प्रवर्द्धन तथा विकास गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- कपासबाट थागो उत्पादन तथा कपडा बनाउने तालिम सञ्चालन गरिनेछ ।

७. महिला बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक, लक्षित समूह तथा सामाजिक सद्भाव सहिष्णुता

- किशोरीहरूको सशक्तिकरण गरि बाल विवाह मुक्त नगर अभियान अन्तर्गत "किशोरीसँग उपमेयर" कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- एक वडा, एक उद्यमी कार्यक्रम अन्तर्गत महिलाहरूको आर्थिक सशक्तिकरणका लागि मागमा आधारित सीपमूलक तालिम सञ्चालन गर्न आवश्यक सामग्री सहित व्यवसाय सञ्चालनका लागि अनुदान प्रदान गरिनेछ ।
- धर्म भकारी, बालकोष, लैङ्गिक हिंसामा परेका व्यक्तिहरूलाई सहयोग गर्न लैङ्गिक हिंसा कोष, पीडितलाई संरक्षण र सहयोग गर्न पीडित राहत कोष र विपन्न व्यक्तिलाई कानूनी सहायता प्रदान गरी सहयोग गर्न कानूनी सहायता कोषको स्थापना गरिनेछ ।
- नगर क्षेत्र भित्रका अति विपन्न महिला, बालबालिका, सिमान्तकृत, ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, एकल महिला, दलित, मुस्लिम, पिछडा वर्ग, आदिवासी जनजाति, यौनिक अल्पसङ्ख्यक, द्वन्द्वपिडित तथा प्रभावित र वञ्चितामा परेका लक्षित समुदायको आर्थिक एवम सामाजिक सशक्तिकरणका कार्यक्रममा जोड दिइनेछ ।
- महिला तथा बालबालिका उपर हुने सबै प्रकारका हिंसा अन्त्यका लागि सबै वडाहरूमा अभियानमूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । "हिंसा विरुद्ध शून्य सहनशीलताको नीति" अनुरूप लैङ्गिक हिंसा व्यवस्थापन गर्न प्रत्येक वडामा एक मनोसामाजिक विमर्शकर्ता रहने व्यवस्था मिलाइनेछ । लैङ्गिक हिंसाका घटनालाई तत्काल सम्बोधन गर्ने गरी नियमित सुनुवाई प्रक्रियालाई व्यवस्थित गर्दै लगिनेछ ।
- लैङ्गिक हिंसाबाट पीडित तथा प्रभावितलाई तत्काल राहत उपलब्ध गराउन "लैङ्गिक हिंसा व्यवस्थापनकोष" स्थापना गरिनेछ । घरेलुहिंसा, मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार, साइबर अपराधसँग जोडिएर हुने घटना व्यवस्थापनमा सरोकारवाला निकायहरूसँग सहकार्य र समन्वय गरिनेछ ।
- विपन्नताको बाहुल्यता भएका बस्तीस्तरमा दिगो जीविकोपार्जनका कार्यक्रमहरूलाई प्रोत्साहन गर्दै अति विपन्न सदस्यका लागि व्यवसाय शुरु गर्नका लागि सीप विकास तथा वस्तुगत टेवा स्वरूप पुँजीगत अनुदान उपलब्ध गराइने व्यवस्था मिलाइने छ ।
- "नगरको लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेसी नीति" कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।

- नगरका सबै वडाहरू मार्फत लक्षित वर्गविशेष कार्यक्रमका लागि निश्चित प्रतिशत रकम विनियोजन गरिनेछ । साथैयस्ता कार्यक्रम सञ्चालनमा एकरूपता ल्याउन कार्यक्रम सञ्चालन मार्गदर्शन तयार पारी सोअनुरूप गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- नगर क्षेत्रभित्रका अति विपन्न महिला, सीमान्तकृत, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, दलित, मुस्लिम, पिछडा वर्ग, आदिवासी जनजाति, द्वन्द्व पीडित, मुक्त कर्मैया, मुक्त कमलरी, एच.आइ.भी संक्रमित र वञ्चितीमा परेका लक्षित समुदायको सार्वजनिक सेवामा पहुँच अभिवद्धि गर्न लोकसेवा आयोग, शिक्षा सेवा आयोग तयारी कक्षा सञ्चालन गरिनेछ ।
- बालबालिका विरूद्ध हुने सबै प्रकारका हिंसा र शोषण निषेधको नीतिलाई निरन्तरता दिनका साथै बालमैत्री शासन पद्धति अनुरूप आगामी आर्थिक वर्षमा "बालमैत्री अभियान" सञ्चालन गरिनेछ ।
- कानुनले पुर्ण रूपमा निषेध गरेको "छुवाछुत एवम बाल विवाह मुक्त नगर" बनाउने अभियानलाई यस वर्ष पनि निरन्तरता दिइनेछ ।
- "एक वडा, एक जेष्ठ नागरिक विश्रामस्थल तथा दिवासेवा" कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिँदै वडाहरूमा जेष्ठ नागरिक विश्रामस्थल निर्माण र सञ्चालन गरी ज्येष्ठ नागरिकको सहज र सम्मानपूर्ण जीवनयापन गर्न प्रोत्साहित गरिनेछ । नगर भित्र सञ्चालनमा रहेका जेष्ठ नागरिक दिवासेवा केन्द्रहरूको अभिलेख व्यवस्थापनका साथै समयानुकूल सधुर गर्दै लगिनेछ ।
- मुक्त कर्मैया, कमलरी, सकुम्बासी, अपाङ्गहरूलाई आर्थिक रूपले शसक्त पार्न विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- द्वन्द्व पीडित परिवारको उच्च सम्मान गर्दै अभिलेखिकरण, स्मृती, पुनर्मिलन र आर्थिक उपार्जनको कार्यक्रम बढाइनेछ ।
- अपाङ्ग जीवनोपयोगी सहयोग सामाग्री तथा कृत्रिम अंग निशुल्क उपलब्ध हुनेगरी आवश्यक प्रवन्ध गरिनेछ ।
- अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको पहिचान र अधिकारलाई सुनिश्चित गर्दै अपाङ्गताको गाम्भिर्यताको आधारमा अपाङ्गता परिचय-पत्रवितरण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- अपाङ्गता मैत्री संरचना र सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाइ सशक्तिकरणका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
- महिलाको हक अधिकारको सुनिश्चित गर्न सबै अवस्थाका महिलाहरूको प्रतिनिधित्व हुने गरी वडा स्तरिय एवम नगरस्तरीय महिला सञ्जालको गठन तथा परिचालन गरिनेछ ।
- परिवार, समुदाय तथा विद्यालय तहमा किशोरी मैत्री वातावरण बनाउन विभिन्न सचेतनामलक अभियान सञ्चालन गरिनेछ ।
- जेष्ठ नागरिकमा रहेको ज्ञान, सिप, सिर्जना, संस्कार र अनुभव नगर क्षेत्रको विकासमा प्रयोग गर्न ज्येष्ठ नागरिक लक्षित कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी बनाइने छ ।

- नगर भित्रका अनाथ तथा असाहाय बालबालिकाहरुको यथेष्ट तथ्याङ्क संकलन गरि उनीहरुको हकहित सुनिश्चित गर्दै शिक्षा र पालन पोषणका लागि उचित व्यवस्था गरिनेछ ।
- महिला, जनजाती, दलित, अल्पसंख्यक, द्वन्द्व पीडित तथा अति विपन्न परिवारको हकहित केन्द्रित विशेष आर्थिक विकास कार्यक्रम ल्याइनेछ ।
- नगरकार्यपालिकाको मुख्य भवनलाई अशक्त तथा अपाङ्गमैत्री बनाउन लिफ्ट जडान गरिनेछ ।

द. आर्थिक प्रशासन तथा राजस्व परिचालन

- स्थानीय तह आर्थिक प्रशासन शाखामा नेपाल सरकारले स्वीकृत गरेको सरकारी आर्थिक कारोबार सफ्टवेयर सुत्र(SUTRA) प्रणालीबाटै बजेटिंग तथा लेखांकन तथा राजस्व संकलन प्रणालीलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- नगरपालिकाबाट हुने भुक्तानी प्रक्रियामा विद्युतीय भुक्तानी प्रणालीको अवलम्बन गरि पूर्ण तथा पेपरेलेस कारोबार गरिनेछ ।
- वित्तीय प्रतिवेदन तथा लेखांकनलाई नेपाल सरकारले तोकेको ढाँचामा राखी थप व्यवस्थित गरिनेछ ।
- पुँजीगत खर्च वृद्धिका लागि कार्यतालिका बनाई लागु गरिनेछ ।
- सरकारी खर्चमा मितव्ययिताका लागि आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली तर्जुमा गरी लागु गरिनेछ ।
- बक्यौता, बेरजु एवं पेशकी फछ्यौट गर्ने कार्यको प्रभावकारीता लागि बेरजु न्यूनीकरण कार्यतालिका बनाइ सम्बन्धित शाखागत कार्यजिम्वारी तोकी लागु गरिनेछ ।
- मधुवन नगरपालिका राजस्व सुधार कार्ययोजना २०७८ ले दिएका प्रतिवेदनमा उल्लेखित सुझाव एवं सिफारिसको परिपालना गरिनेछ ।
- राजस्व संकलन प्रक्रियामा पूर्ण रुपमा विद्युतीय सूचना प्रणाली अवलम्बन गरिनेछ साथै राजस्व संकलन पूर्ण रुपमा सुत्र (SUTRA) बाट गरिनेछ ।
- आन्तरिक श्रोतका कर, शुल्क, महशुल असुली व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाई नगर विकासको गतिलाई दिगो र भरपर्दो बनाउनको लागि राजस्व संकलको योजनालाई कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- आन्तरिक राजस्व अभिवृद्धिका लागि सार्वजनिक निजि साझेदारी अन्तर्गत व्यवसाय कर, पसल घर जस्ता क्षेत्रमा भएको सार्वजनिक निजि साझेदारीको प्रयासलाई अंगिकार गरिनेछ ।
- नगरपालिकाको राजस्व वृद्धिका लागि करदातामैत्री बनाई कर प्रणाली लागु गरिनेछ साथै कर प्रणालीलाई दण्ड र पुरस्कारसँग आवद्ध गरिनेछ ।
- अनुदान वितरणमा खर्चको प्रभावकारीता मूल्याङ्कन गरी अनुदान तथा राहत वितरण कार्यलाई वस्तुगत एवं यथार्थपरक बनाउनका लागि योजना तर्जुमा गरी लागु गरिनेछ ।
- करका थप दायरा पहिचान गरी आयका थप स्रोत जस्तै पर्यटन शुल्क, विज्ञापन शुल्क, कवाडीजन्य क्षेत्रलाई समेत करको दायरामा ल्याइ कर प्रणालीलाई सुदृढ एवं विस्तार गरिनेछ ।
- राजस्व क्षमता अभिवृद्धिका लागि कर्मचारीको क्षमता विकास तथा करशिक्षा कार्यक्रम लागु गरिनेछ ।

९. संस्कृति तथा पर्यटन

- मधुवन नगरपालिका बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्ज, कर्णाली तथा बबई नदि, कर्णाली गेरुवा पक्की पुल र भारतिय निकुञ्ज तथा खाता जैविक मार्ग, झोलङ्गे पुलहरु लगायत विभिन्न मठमन्दिरहरु जस्ता पर्यटकिय संभावना रहेका श्रोतहरुले सम्पन्न नगरपालिका भएकाले मधुवन नगरपालिकालाई धार्मिक तथा पर्यटकीय स्थलको रूपमा विकास गरिनेछ ।
- मधुवन नगरपालिका क्षेत्र भित्र रहेका विभिन्न पिकनिक स्थलहरुको सुदृढीकरण गरी आन्तरिक आय बृद्धि गराउनुका साथै आन्तरिक पर्यटनको केन्द्रका रूपमा विकास गरिनेछ ।
- ऐतिहासिक नेपालको पहिलो रेल्वे लाइन जुन भारतको निसानगाडाबाट सुरु भई मधुवन, माचड, गमक्का, वनराज, बसन्ता हुँदै ठाकुरबाबाको खैर भट्टीसम्म संचालित ३५ कि.मि. लामो रेल मार्ग मधुवनको मात्र नभएर नेपालकै इतिहास हो । सो रेल्वे मार्गलाई पर्यटकिय क्षेत्रको रूपमा विकास गर्न आवश्यक सोध खोजका कार्यहरु गरिनेछ ।
- राष्ट्रगुरु योगी नरहरीनाथद्वारा स्थापित कोठियाघाटमा रहेको ओमकारेश्वर शिव पंचायन मन्दिर, उत्तर कौशल धार्मिक वन बाटिका तथा कोटीहोम क्षेत्रको विकासको लागि गुरुयोजना बनाई लागु गरिनेछ ।
- मधुवन नगरस्तरीय नेपाली लोक संगीत संग्रहालयको स्थापना गर्नुका साथै थारु लोक कथाहरुको संकलन गरी संस्कृति क्यालेन्डर जारि गरिनेछ ।
- यस नगरपालिका भित्र बसोबास गर्ने गुरुङ, मगर, तामांग, नेवार,राजी, कुमाल लगायतका विभिन्न समुदायको लगत संकलन गरि भाषा संस्कृति जगेर्ना गर्न उक्त समुदायको परामर्शमा कार्य गरिनुका साथै लक्षित कार्यक्रमहरु मार्फत आवश्यक सहयोग गरिनेछ ।
- प्राकृतिक तालतलैया, सिमसार क्षेत्र, धार्मिक आस्थाको रूपमा रहेको मन्दिर, गुम्बा, मरुवा, चर्च आदिको संरक्षण गरिनेछ ।
- थारु संस्कृति संरक्षण तथा पुख्रौली सिप संरक्षण गर्न बडघर, गुरुवा सुडेनी लगायतलाई सहयोग पुग्ने गरी विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- यस नगरपालिका भित्र बसोबास गरी परम्परागत पेशा गरी जीवन धानिरहेका ब्यक्तिहरुको आयआर्जन तथा परम्परागत सिपको विकास र संरक्षण गर्न आरन सुधार लगायतका कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।
- परम्परागत प्रयोगमा रहेको ढिकी, जाँतो, पानि घट्ट, खुपेटो, उखु तथा तोरी पेल्ले कोल, छत्री, ढकिया, हेल्का, पखई, ढडिया, माछा मार्न बुनेको जाल लगायतका अन्य परम्परागत औजारहरु भावी पुस्ताको नासोको रूपमा संरक्षण गर्न विशेष पहल गरिनेछ । यसका लागि विशेष संग्रहालयको निर्माण गरिनेछ ।
- परम्परागत थारु संस्कृती, बाजा, अन्य संस्कृती, नाच तथा पन्चेबाजा, संरक्षण र प्रवर्द्धन गर्न आवश्यक पोशाक र बाजा मर्मतका कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।
- बबई र कर्णाली नदी तथा भगरैया तालमा नौका बिहार संचालन गरि पर्यटन प्रवर्द्धन गर्न जोड दिइनेछ ।
- मधुवनको चिनारीको रूपमा रहेको होमस्टे प्रवर्द्धन र विकासमा विशेष जोड दिईनेछ ।

- ऐतिहासिक र पुरातात्विक महत्वका (बालकुमारी मन्दिर, कैलाशी बाबा मन्दिर) लगायतका मठ मन्दिरहरू संरक्षण र सम्बर्द्धन गरिनेछ ।

१०. वन वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन

“नगर भरि हरियाली प्रवर्द्धन, स्वच्छ र सफा हाम्रो मधुवन”

- प्रदुषण नियन्त्रण तथा फहरमैला व्यवस्थापन ऐन, नियमावली, कार्यविधि तथा नीतिको प्रभावकारी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- वातावरण तथा विपद व्यवस्थापनको सुदृढीकरण तथा आवश्यक सहजिकरणका लागि आवश्यक फोकल पर्सन वा कर्मचारीको व्यवस्थापन, विपद् व्यवस्थापन ईकाइको स्थापना गरिनेछ जसले वन वातावरण फोहोरमैला व्यवस्थापन, प्राकृतिक स्रोतहरूको संरक्षण, जलवायु परिवर्तन तथा विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धि एकीकृत रूपमा कार्य गर्नेछ ।
- वडा तथा समुदाय स्तरमा रहेका विपद् व्यवस्थापन समितिहरूलाई संस्थागत गरी परिचालन गर्न विपद् व्यवस्थापन समिति सञ्चालन कार्यविधि निर्माण गरी लागु गरिनेछ ।
- जलवायु परिवर्तन, विपद् व्यवस्थापन र बाढी उत्थानशीलता सम्बन्धि विषयवस्तु स्थानीय पाठ्यक्रममा समेत समेटी विद्यार्थीहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्दै उनिहरूका माध्यमबाट समुदाय स्तरमा जनचेतना फैलाउने कार्य गरिनेछ ।
- ओराही खोलामा रहेको गोदाना स्थित स्वचालित बाढी तथा वर्षामापन केन्द्रको सुचनाहरू तल्लो तटीय क्षेत्रका बासिन्दाहरूलाई सूचना प्रवाह गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- बहुप्रकोपमा आधारित विपद, प्रभावित उद्धार र राहत सम्बन्धि मापदण्ड तयार गरि लागु गरिनेछ ।
- विपद् पुर्वतयारी तथा कार्ययोजना अध्यावधिक गर्नुका साथै, स्थानीय आपतकालीन कार्य संचालन केन्द्र व्यवस्थापन गर्दै बाढी पुर्व सूचना प्रणालीको सुदृढीकरण गरिनेछ ।
- बाढी तथा अन्य प्रकोपबाट समुदायमा हुने जनधनको क्षेतिलाई तेस्रो पक्षमा हस्तान्तरण गर्न बिमा कार्यक्रम विशेष अनुदानको व्यवस्था मिलाउँदै सरोकारवाला संघ संस्थाहरूको समन्वयमा कृषकमैत्री बिमा कार्यक्रम लाई थप प्रभावकारी हुने गरी निरन्तरता दिईनेछ ।
- मानव वन्यजन्तु द्वन्द्व न्यूनीकरणकाबारे अध्ययन गर्न बनेको प्राविधिक समितीको सुझाव ग्रहण गर्दै कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- वन्यजन्तु पीडित परिवारको आर्थिक उपार्जनको निम्ति सहयोग पुर्याइनेछ ।
- बाढी, भूकम्प, आगलागी, हावाहुरी लगायत यस पालिकामा हुने मुख्य जोखिमलाई मध्यनजर गर्दै पूर्व सूचना प्रणालीको जडान र कृतिम घटना अभ्यास समुदाय सरोकार वाला निकायहरूको समन्वय र सहकार्यमा संचालन गरिनेछ ।
- वर्षैपिच्छे वन्यजन्तुबाट मानवीय क्षति हुने गरेको हुँदा मानव तथा वन्यजन्तु विचको द्वन्द्व न्यूनीकरण गर्न सम्भावित स्थानमा तारवारको गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- वनको दिगो विकास र व्यवस्थापनको लागि स्थानीय वन परियोजना तयार गरी लागु गरिनेछ ।
- विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना (LDTRP) कार्यन्वयनलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- पालिका स्तरमा स्थापित आपतकालिन कोषबाट विपदजन्य घटनाको पुर्व तयारी तथा पुनर्स्थापना कार्यहरूमा समेत खर्चको प्रबन्ध मिलाईनेछ ।

- विकास निर्माण तथा भौतिक पूर्वाधारहरू निर्माण गर्दा जलवायु परिवर्तन का सम्भावित जोखिमहरूलाई मध्यनजर गर्दै अपाङ्ग मैत्री, विपद तथा वातावरण मैत्री हुने गरी निर्माण गरिनेछ ।
- प्राकृतिक प्रकोप तथा मानव वन्यजन्तुको द्वन्द्वबाट समुदायमा हुने जनधनको क्षतिलाई तेस्रो पक्षमा हस्तान्तरण गर्न विमाको कार्यविधि स्विकृत गरी सम्भावित प्रभावित सबै समुदायमा स्थानीय समुदाय तथा संघसंस्थाको साझेदारीमा बीमा कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- सामुदायिक वनहरूको साँझेदारीमा एक वन, एक उद्धान, एक पानी पोखरी को अभियान संचालन गरि पर्यटनमा टेवा पुऱ्याउने र जैविक विविधताको संरक्षण गरिनेछ ।
- बाढी प्रकोप जोखिम न्युनिकरण तथा उत्थानशिलताको लागि प्रकृतिमा आधारित समाधानका उपायहरूको प्रभावकारी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- पहिलो वर्ष घोषणा गरिएको पाँच वर्षमा पाँच लाख बिरुवा रोप्ने संकल्प बमोजिम बिरुवा रोपी हुर्काउने र हरियाली प्रवर्धन गर्न घर नक्सा निर्माणको तह देखि नै एक घर दुई बिरुवा नीतिलाई यसै आर्थिक वर्ष देखि प्रारम्भ गरिनेछ ।
- स्थानीय आपतकालिन कार्यसञ्चालन केन्द्रलाई २४ सै घण्टा सञ्चालन गर्ने वातावरण मिलाईनेछ ।
- स्थानिय वनहरूको सूचना र जानकारी लिनका लागि पालिका स्तरमा वन व्यवस्थापन सूचना प्रणालीको विकास गरि लागु गरिनेछ ।
- सामुदायिक वन उपभोक्ताबाट संघ तथा प्रदेश सरकारले तोके बमोजिमको राजस्व शुल्क करलाई एकद्वार प्रणाली अनुसार स्थानीय सरकारबाट उठाई स्थानीय स्तरमा मानव विकास गरि वनको दिगो विकास, संस्थागत सुदृढीकरण र वन उधम प्रवर्धनमा लगानी गरिनेछ ।
- वर, पिपल, समी, तथा सिमलको कारण मानव जीवनमा गम्भीर खतरा परेकोमा बाहेक कटानमा पूर्ण प्रतिबन्ध लगाईनेछ ।
- वनमा आधारित जडिबुटीको खोज, अनुसन्धान, उत्पादन, संकलन, तथा प्रशोधनका निम्ति आवश्यक सुझाव दिन एक समिति गठन गरी आवश्यक राय संकलन गरी प्राप्त रायका आधारमा जडिबुटी विकासका विशेष कार्यक्रमहरू संचालनमा ल्याईनेछ ।
- नदि कटान रोक्न तथा वनमा भैरहेको क्षयिकरण रोक्न स्थानिय समुदायको साझेदारीमा बाँस खेती गरि तटीय तथा झरन क्षेत्रमा वृक्षारोपण कार्यक्रम गरिनेछ ।
- वन तथा वातावरण संरक्षण तथा आय आर्जनको लागि स्थानिय समुदायिक वन, खाता सामुदायिक वन समन्वय समितिसँग सहकार्य गरिनेछ ।
- वन्यजन्तुको आक्रमणबाट ज्यानै गुमाएका परिवारलाई राहतको कार्यक्रम राखिनेछ साथै मृतक व्यक्तिको स्मृतीमा शालिकको निर्माण गर्न आवश्यक कार्य गरिनेछ ।
- नदी तथा झरन र पिच बाटोका दुवै तिरमा स्थानिय समुदाय, सामुदायिक वन समूह लगायत सँगको साझेदारीमा बृहत् वृक्षारोपण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- मानव वन्यजन्तु द्वन्द्व न्यूनीकरणको लागी विशेष र नेतृत्वदायी पहल लिईने छ ।
- खालि रहेका तथा संरक्षणको पर्खाइमा रहेका सार्वजनिक जग्गाहरूलाई नगरको सौन्दर्य अभिवृद्धि गर्ने उद्देश्यले उद्यान निर्माण गरि संचालन र संरक्षण गर्न इच्छुक धार्मिक तथा सामाजिक संस्थाहरूलाई नगरकै स्वामित्व रहने गरि कबुलियती उद्यान निर्माण तथा संचालन गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।

- सामुदायिक वन, सार्वजनिक खालि जग्गामा वृक्षारोपण गरी हरियाली प्रवर्द्धन गरिनेछ साथै सामुदायिक वनहरूलाई वर्गीकरण गरि आवश्यक प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- सामुदायिक वनसंग बन्चित वस्ती तथा गाउँहरूलाई जिल्ला वन संगको समन्वयमा सामुदायिक वनमा आवद्ध गराउन विशेष पहल गरिनेछ ।
- वातावरण मैत्री हुने गरी नगरपालिका भरिका घाटहरूमा दाहसंस्कारका लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- पोखरी गाउँ, विश्राम स्थल सहितको हरियाली र फुलहरूले भरिपूर्ण नगर प्रतीकको रूपमा एक सुन्दर बनाउदै नगर भित्रका सबै कार्यालय परिसरमा गाउँको निर्माण गरिनेछ ।
- नगरपालिका भित्र रहेका सम्पूर्ण सामुदायिक वनहरूलाई स्थानिय सरकार सञ्चालन ऐनले दिएको अधिकार प्रयोग गरी करको दायरामा ल्याइनेछ ।

११. सहकारी विकास

- सहकारी शिक्षा तालिम र अनुगमन मार्फत सहकारी संस्थाहरूमा स्वअनुगमन तथा नियमन प्रणालीलाई मजबुद बनाइनेछ ।
- सहकारी ऐन नियम अनुसार स्थापना भई उद्देश्य अनुरूप संचालन हुन नसकेका २ वा २ भन्दा बढी सहकारीहरू एक आपसमा मर्ज हुन चाहेमा प्रक्रिया बमोजिम मर्जको नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- सबै सहकारीलाई चुस्त दुरुस्त बनाउन सहकारी तथा गरिबी सम्बन्धि व्यवस्थापन सूचना प्रणाली - कोपोमिस (COPOMIS) मा आवद्ध गरि यस मधुवन नगरपालिका भित्रका सहकारी संस्थाहरूका लागि आर्थिक तथा वित्तीय क्रियाकलापहरूलाई थप व्यवस्थित गरिनेछ । साथै नगरपालिकाको आर्थिक विकास शाखा मार्फत सहकारी संस्थाको क्षमता विकास गर्दै लगिनेछ ।
- मधुवन नगरपालिका स्तरीय सहकारी सञ्जाललाई संस्थागत गरिनेछ ।
- सहकारी संस्थाको नियमन र निरक्षणलाई प्राथमिकतासाथ निरन्तरता दिइनेछ ।
- रासायनिक मलखादको सर्वशुलभ व्यवस्थापनको लागि सहकारी संस्थाहरू मार्फत वितरण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- बिउ बिजन उत्पादन तथा बजारीकरणका लागि नगरपालिकालाई आत्मनिर्भर बनाउन सहकारी संस्थालाई परिचालन गराइनेछ ।
- सहकारी संस्थाहरूको क्षमता अभिवृद्धि सम्बन्धि विभिन्न तालिम तथा वित्तीय साक्षरता कार्यक्रम अगाडी बढाइनेछ ।
- कृषि सहकारीहरू मार्फत खाद्यान्नको न्युनतम (समर्थन) मूल्य तोकी खरिद प्रक्रियालाई अघि बढाइनेछ ।

१२. भू-सेवा

- यस मधुवन नगरपालिका कार्यालयको कार्यक्षेत्र अन्तरगत वडा नं. १ देखि ९ सम्म रहेकोमा उक्त वडाहरूमा भूमिहीन, दलित, भूमिहीन सुकुम्बासी तथा अव्यवस्थित बसोबासीहरूको लगत लिँदा भूमिहीन दलित ३९२ परिवार, भूमिहीन सुकुम्बासीहरू ८८० परिवार र अव्यवस्थित बासोबासी २६५१ गरी जम्मा ३९२३ को संख्यामा रहेकोमा निजहरूको लागि जग्गा उपलब्ध गराउने नेपाल सरकारको उद्देश्य अनुरूप यस मधुवन नगरपालिकाले लगत संकलन कार्य सम्पन्न गरी दावी

विरोध सम्बन्धिको सूचना प्रकाशन गर्न तयारी अवस्थामा रहेको र यो आ.व.मा सूचना प्रकाशन तथा फिल्डमा गई जग्गा नाम जाँच गर्ने कार्य अगाडी बढाउन भू-सेवा केन्द्रमा आवश्यक जनशक्ति र आवश्यक साधन श्रोतको व्यवस्थापन गरी भूमिहीन दलित, भूमिहीन सुकुम्बासी, तथा अव्यवस्थित बासोबासीहरूको नाममा जग्गा धनि प्रमाण पुर्जाहरू वितरण गर्ने कार्य संचालन गरिनेछ ।

- यस मधुवन नगरपालिका कार्यालयको कार्यक्षेत्र अन्तरगत वडा नं. १ देखि ९ सम्म रहेकोमा उक्त वडाहरूमा भूमिहीन, दलित, भूमिहीन सुकुम्बासी तथा अव्यवस्थित बसोबासीहरूको लगत लिदा विभिन्न कारणले ३९ परिवारको निवेदन फाराम तोकिएको प्रणालीमा प्रविष्टिकरण हुन नसकेको अवस्था रहेकोमा उक्त कार्य भूमि आयोगसँग समन्वय गरी अरु निवेदकहरू सरह हुने गरी कार्य अगाडी बढाइनेछ ।
- यस मधुवन नगरपालिका भित्र दर्ता श्रेस्ता भएको जग्गा ११२-४-९.८ बिघा, भोग चलन गरेको दर्ता श्रेस्ता नभएको ८३-१२-१३.१३ बिघा तथा १४३.७० हेक्टर रहेकोमा उक्त जग्गा मध्ये २८.११.१९.८ बिघा जग्गा व्यक्ति तथा संघ संस्था समेतले अतिक्रमित गरेको अभिलेख बाट देखिन आएकोले उक्त अतिक्रमित जग्गाहरूबाट अतिक्रमितहरूलाई हटाई सरकारको मातहतमा ल्याउन आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- एकीकृत भू-उपयोग नीति, कार्यविधि निर्माण गरि कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- भू-उपयोग नीति अनुरूप जग्गा वर्गीकरणका कामहरूमा थप सुधार गरिनेछ ।
- यस मधुवन नगरपालिकाका समथर भू-भाग पानीको समेत सुविधा रहेको र अन्न उत्पादनको हिसाबले अत्यन्तै उर्भरा शक्ति भएको क्षेत्र रहेकोले मधुवन नगरपालिकामा भू-उपयोग नीति प्रारम्भ भई सकेकोमा आगामी वर्ष देखि यसलाई भू-उपयोग योजना बमोजिम नेपालको भू बनोट, भूमिको क्षमता, तथा उपयुक्तता, भूमिको मौजुदा उपयोग र आवश्यकता समेतका आधारमा भूमिलाई देहाय बमोजिम भू-उपयोग क्षेत्रमा वर्गिकरण गराई कृषि तर्फ बढी जोड दिइनेछ ।
  - कृषि क्षेत्र
  - आवासीय क्षेत्र
  - व्यावसायिक क्षेत्र
  - औद्योगिक क्षेत्र
  - खानी तथा खनिज क्षेत्र
  - वन क्षेत्र
  - नदी, खोला, ताल सीमसार क्षेत्र
  - सार्वजनिक उपयोगको क्षेत्र
  - सांस्कृतिक तथा पुरातात्विक महत्वको क्षेत्र

१३. सामाजिक सुरक्षा तथा ब्यक्तिगत घटना दर्ता

- सामाजिक सुरक्षा तथा व्यक्तिगत घटना दर्ता सम्बन्धि गुनासो सुनुवाइलाई थप प्रभावकारी बनाउन अनलाइन गुनासो व्यवस्थापन प्रणाली (GMS) लागु गरिनेछ ।
- व्यक्तिगत घटना दर्ताका पुराना अभिलेखहरूको डिजिटाइजेसन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्ने सबै लाभग्राहिहरूको तिन पुस्ते विद्युतीय अभिलेख राखिनेछ ।

- सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्ने सबै लाभग्राहिहरूका लागि परिचय पत्र छपाइ वितरण गरिने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- सामाजिक सुरक्षा तथा व्यक्तिगत घटना दर्ता सम्बन्धि पञ्जीकरण विभागबाट प्राप्त परिपत्र तथा ऐन नियमावलीमा भएका परिवर्तनका बारेमा अभिमुखीकरण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- सामाजिक सुरक्षा तथा व्यक्तिगत घटना दर्ता सम्बन्धि जनचेतना मूलक सूचना सामाग्रीहरू पत्रपत्रिका/रेडियो तथा टेलिभिजन मार्फत प्रचार प्रसार गरिनेछ ।
- अभियानका रूपमा रहेको व्यक्तिगत घटना दर्ता सप्ताह बैशाख १ देखि ७ गते सम्म विभिन्न कार्यक्रमहरू संचालन गरि मनाइनेछ ।
- सामाजिक सुरक्षा भत्ता निकास EFT (Electronic Fund Transfer) सिस्टम मार्फत गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- यसै आ.व. देखि सामाजिक सुरक्षा भत्ताको नयाँ दर्ता तथा नविकरण कार्य गर्दा राष्ट्रिय परिचयपत्रसँग लिंक गरि बायोम्याट्रिक डिभाइस मार्फत गरिने कार्यको सुरुवात गरिने छ ।

१४. सार्वजनिक सेवा प्रवाह तथा संस्थागत शुसासन

- मुस्कान सहितको सेवाप्रवाहलाई प्राथमिकता दिदै जनतालाई आफ्नो सार्वभौमसत्ताको आफु मालिक हो भन्ने अनुभूति हुने गरी द्रुत सेवा प्रवाह गरिनेछ । यसका लागि हेल्प डेस्क, खानेपानी, बस्ने तथा अन्य व्यवस्थापकीय कुराहरूको व्यवस्थापन समेत गरिनेछ ।
- नागरिक वडापत्र, विद्युतीय सूचना प्रणाली मार्फत सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई सरल र पहुँचयोग्य बनाउने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- “जनताको सरकार जनता सँग” कार्यक्रम अनुसार सार्वजनिक सुनुवाई, सार्वजनिक परिक्षण, सामाजिक परिक्षण, सूचना तथा गतिविधि सार्वजनिकीकरणको माध्यमबाट सार्वजनिक उत्तरदायित्व अभिवृद्धि गर्दै सार्वजनिक सेवालाई गुणस्तरीय र पहुँचयोग्य बनाउने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई जेसि (GESI) मैत्री तथा नागरिक मैत्री बनाउन नागरिक हेल्पडेस्क लाई थप जिम्मेवार बनाउदै प्रभावकारी तरिकाले संचालन गरिनेछ ।
- कर्मचारीलाई आफ्नो काम प्रति जिम्मेवार बनाउन, कार्यसम्पादनलाई नतिजासँग जोड्न, कार्यहरू छिटो छरितो सम्पादन गराउन र जवाफदेही बनाउन नगर प्रमुख र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत बीच कार्य सम्पादन करार सम्झौता गर्ने साथै प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र सबै शाखा प्रमुखबीच कार्य सम्पादन करार सम्झौता गरी कार्य सम्पादनको चौमासिक प्रगति समिक्षा गर्दै सबै पदहरूको कार्यविवरण तयार गरी तथा कार्य सम्पादन करार गरी जिम्मेवारीमा लगाइनेछ ।
- निर्माण व्यवसायीलाई समयमै काम गर्नको लागि प्रोत्साहित तथा समयमै काम सम्पन्न गर्ने निर्माण व्यवसायीलाई सम्मान गरिने र समयमै काम सम्पन्न नगरी ढिला सुस्ती गर्ने निर्माण व्यवसायीलाई नकारात्मक सूचिको लागि सिफारिस समेत गरिनेछ ।
- कामको ठेक्का लिई लामो समय सम्म कार्य सम्पन्न नगर्ने नगरबाट बारम्बार गरिने ताकेताको बेवास्ता गर्ने तत्काल कार्य पुरा गर्न नसक्ने पुराना तथा रुग्ण आयोजनाका निर्माण व्यवसायीलाई नकारात्मक सुचिमा राख्नको लागि आवश्यक सिफारिस गरिनेछ ।

- यो वा त्यो बहानामा कर्मचारीलाई विभेद नगरी कर्मचारी व्यवस्थापन सुधार गर्दै **Right Man in Right Place** को नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- कर्मचारीको मनोबल उच्च राख्न कार्य सम्पादनमा आधारित प्रोत्साहनको नीति लिई कार्यविधि बनाई लागु गरिनेछ ।
- सेवा प्रवाहलाई व्यवस्थित र मर्यादित बनाउन नागरिमैत्री सेवा सुनिश्चित गर्दै सेवाग्राहीहरूलाई **First Come First Serve** को आधारमा सेवा दिईनेछ । सम्बन्धित कार्यका बारेमा हेल्प डेस्क मार्फत सहयोग प्रदान गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- सार्वजनिक खरिद प्रणालीलाई व्यवस्थित बनाउँदै खरिद प्रणालीलाई E-bidding बाट गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- मासिक रुपमा खर्च प्रणालीलाई सार्वजनिक गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- बेरुजु फछ्यौट, चालु र अनावश्यक खर्च कटौती गरि पुँजीगत खर्चमा वृद्धि गरिनेछ ।
- कर्मचारीहरूको ड्रेस तथा परिचयपत्रको प्रयोग गर्ने गराउने कार्यलाई कडाईका साथ लागु गरिनेछ ।
- पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरूको व्यक्तिगत सदाचारिता तथा ईमानदारिता प्रवर्द्धन गरी भ्रष्टाचार विरुद्धको शुन्य सहनशिलता लिई कार्यहरू अगाडी बढाईनेछ ।

१५. जनशक्ति तथा क्षमता विकास

- मधुवन नगरपालिकाको क्षमता विकास योजनालाई सरकारी तथा गैर सरकारी तालिम प्रदायक संस्थाहरूसँग समन्वय तथा साझेदारी गरि जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि विभिन्न कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
- नगर सभा र नगर कार्यपालिकाका विषयगत समितिहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि विभिन्न कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ साथै लेखा समितिलाई क्रियाशिल बनाउन क्षमता अभिवृद्धि गर्दै लेखा परिक्षण, बेरुजु फछ्यौट, खर्चको प्रभावकारीता तथा मितिव्ययिता, खर्च तथा कार्यक्रम सञ्चालन प्रक्रियाहरूमा सकृय रुपमा अनुगमनमा परिचालन गरिनेछ ।
- नगर देखि वडा सम्म कार्यरत कर्मचारीहरूलाई कार्यक्रम सञ्चालन तथा सम्पादन प्रक्रिया र फछ्यौट सम्मका कार्यहरूमा दक्ष बनाउन नगरपालिका, शाखागत कार्यक्रम, वडाका कार्यक्रमहरूमा समान रुपमा हुने गरी कार्यक्रमको जिम्मेवारी सहित सम्पूर्ण कर्मचारीहरूलाई परिचालन गरिनुका साथै आवश्यक प्रशिक्षण प्रदान गरिनेछ ।

१६. न्यायिक समिति

“न्यायमा पहुँच र दिगो शान्ति स्थापना”

- न्यायिक समितिमा दर्ता हुन आएका विवाद समाधानमा सहज, सरल, छिटो छरितो, निष्पक्षरुपमा सहजिकरण गरि दुवै पक्षलाई जितजितको अवस्थामा पुर्याई न्याय सम्पादनमा सहयोग पुर्याउन मेलमिलाप कार्यक्रमलाई दिगो र प्रभावकारी रुपमा व्यवस्थापन गर्दै लगिने छ ।
- पालिका बासीहरूलाई छिटो छरितो पहुँचयोग्य र प्रकारिकारी न्याय सेवा प्रदान गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

- न्यायिक समितिले लैंगिक हिंसां पिडित व्यक्तिहरूलाई मानसिक तनाव व्यवस्थापनका लागी मनोविमर्श तालिम सञ्चालन गरिनेछ ।
- हिंसा पिडित महिला तथा बालिकाहरूलाई पिडितको अवस्था हेरी अल्पकालिन वा दिर्घकालिन संरक्षणको लागि सहयोग गरिनेछ ।
- स्थानीय स्तरमा रहेको अन्तर व्यक्ति विवाद सामाधानको लागि मेलमिलाप प्रकृया बहुसरोकारवाला विवाद रुपान्तरणका लागि संवाद विधिको अवलम्बन गरिने छ ।
- ग्रामिण क्षेत्रमा रहेका महिला तथा पुरुषहरूलाई कानुन सम्बन्धी अन्तरक्रिया कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- महिला र बालबालिकाहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्नको लागि उपमेयरसँग महिला तथा बालबालिकाहरूको अधिकार सम्बन्धी अभिमुखिकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- न्यायिक समितिमा परेका उजुरीहरूमा अध्ययन गरी न्याय निरूपणमा तिब्रता ल्याईने छ ।
- मेलमिलाप तथा बहुसरोकारवाला विवाद लागि दक्ष जनशक्तिको उत्पादन तथा परिचालनका साथै न्यायिक समितिको क्षमता विकास कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ गरिनेछ ।
- न्यायिक समिति कानुन शाखा कार्यपालिका सदस्य मेलमिलापकर्ताबीच नियमित रुपमा अभ्यास आदान प्रदानका कार्यक्रमका साथै अभिमुखिकरण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

१७. रोजगार सेवा

- रोजगार व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (EMIS) मार्फत श्रमबजारमा रहेका श्रमिकहरूको सिप र क्षमताको उपयोग गर्न सहज हुने गरि उनीहरूको व्यक्तिगत विवरण रहेको श्रम सूचना बैंक स्थापना गरिनेछ ।
- युवा रोजगारीको लागि रुपान्तरण पहल आयोजना मार्फत युवालाई रोजगारी सिर्जना गरिनेछ ।
- युवा रोजगारीको लागि रुपान्तरण पहल आयोजना अन्तर्गत कार्यस्थलमा आधारित जीवनोपयोगी सिप तथा क्षमता विकास तालिम प्रदान गरि रोजगारी सिर्जना गरिनेछ ।
- स्थानीय स्तरमा संचालन हुने भौतिक पूर्वाधार निर्माण आयोजना तथा कार्यक्रममा काममा लगाउँदा रोजगार सेवा केन्द्रमा सुचिकृत विपन्न बेरोजगार व्यक्तिहरूलाई प्राथमिकता क्रम अनुसार क्रमश काममा लगाइनेछ ।
- पालिका भित्र रोजगारीसँग सम्बन्धित काम गर्ने संघ संस्थाहरूले सुचिकृत बेरोजगारहरूलाई पहिलो प्राथमिकता दिने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- बैदेशिक रोजगार बोर्डबाट उपलब्ध गराउने आर्थिक सहायता वितरण सम्बन्धि कार्यलाई निरन्तरता दिदै सो कार्यक्रम सम्बन्धि जनचेतनाको कार्यक्रमहरू प्रत्येक वडाहरूमा संचालन गरिनेछ ।
- बैदेशिक रोजगार बोर्डबाट उपलब्ध गराईने आर्थिक सहायता वितरण सम्बन्धि जनचेतना मूलक सूचना सामाग्रीहरू स्थानीय पत्रपत्रीका तथा रेडियो मार्फत प्रचार प्रसार गरिनेछ ।
- बैदेशिक रोजगार बाट फर्किएकाहरूको लागि पुनः एकीकरण कार्यक्रम मार्फत स्वदेशमै केहि गर्ने वातावरण सिर्जना गर्नका लागि बैदेशिक रोजगार बोर्डसँग समन्वय गरि आंशिक बजेटको व्यवस्था गरि विभिन्न आत्मनिर्भरता सम्बन्धिका तालिम प्रदान गरिनेछ ।
- युवाहरूलाई लक्षित गरि विभिन्न किसिमका तालिमहरू संचालन गरि रोजगारीमा आत्मनिर्भर गराइनेछ ।

- युवा लक्षित व्यवसाय तथा रोजगारीका कार्यक्रमहरूलाई प्रभावकारी रूपमा अगाडी बढाइनेछ ।

१८. खानेपानी तथा सरसफाई

- “मेरो फोहर मेरो जिम्मेवारी” को अवधारणा लिई स्थानीय समुदायको साझेदारी तथा सहयोगमा कुहिने र नकुहिने फोहोरलाई स्रोतमै छुट्ट्याई दिगो व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- स्थानिय समुदायको सहकार्यमा डम्पिंग साइट र ल्याण्डफिल्डको छनोट र थप स्तरोन्नति गरिनेछ ।
- दिसा जन्य लेदो पदार्थ व्यवस्थापन केन्द्र संचालनमा ल्याइनेछ र सोको लागि आवश्यक सक्सेन ट्यांक निर्माण गरि संचालनमा ल्याइनेछ ।
- “एक घर एक धारा” अनुसार पालिका भित्रका सबै वडाहरूमा संघिय सरकार, प्रदेश सरकार साथै स्थानीय तहको खानेपानी उपभोक्ता समितिहरूसँग समन्वय गरि सबै वडामा खानेपानी ट्यांकी निर्माण गर्दै घरघरमा स्वच्छ खानेपानीको व्यवस्था मिलाउदै लगिनेछ ।
- फोहोर मैला व्यवस्थापनालाई कर प्रणालीमा समेत आवद्ध गरि विगतमा तोकिएको दस्तुर अनुरूप नै फोहोर मैला वापत सराफाई गरेको दायरामा सेवाग्राहीलाई राखिने छ ।
- प्रत्येक वडामा खानेपानी मर्मत सम्भार कोषको स्थापना गरिनेछ ।
- “एक घर एक डस्टबिन” को नीति लिई स्थानिय समुदायलाई जिम्मेवार बनाउँदै प्रत्येक घर परिवार तथा पसल, होटल हरूले आफ्नो फोहर आफै सुरक्षित तरिकाले जमा गरेर राख्ने र नगरपालिकाले आफ्नो संयन्त्र मार्फत संकलन कार्यलाई थप प्रभावकारी हुने गरी परिचालन गरिनेछ । जथाभावी फोहर फाल्ने कार्यहरूलाई नगर प्रहरी परिचालन गरि कडाईका साथ नियन्त्रण गरिनेछ ।

१९. मानव अधिकार र सुरक्षा

- नगरपालिकाले विभिन्न समुदायहरूको मानव अधिकारको प्रत्याभुति हुने गरी विभिन्न कार्यक्रमहरू र व्यवहार गर्नेछ । मानव अधिकारको उलङ्घन तथा मानव अधिकार हनन हुने र गर्ने क्रियाकलापहरू माथि शुक्ष्म निगरानी राखिनेछ त्यस्तो पाईएमा सुरक्षा निकायहरूसँगको सहकार्यमा कानुनी कारबाही दायरामा ल्याइनेछ ।
- नगरपालिका भित्रका विभिन्न कार्यलय तथा विभिन्न सरकारी सम्पतीको सुरक्षा, स्थानिय जनताको धन जनको सुरक्षा, चोरी निकासी नियन्त्रण, प्राकृतिक श्रोत साधनहरूको संरक्षण, स्थानिय शान्ति सुरक्षा कायम गर्न, सार्वजनिक स्थल तथा सम्पतीको अतिक्रमण रोक्ने, कर छली नियन्त्रण, लागु पदार्थ नियन्त्रण, सरसफाई र स्वच्छता अनुगमन, विकास निर्माण, विपद् व्यवस्थापन तथा राहत उद्धार लगायतको नगर हितका ईत्यादी कार्यहरूमा परिचालन गर्न हाललाई कम्तिमा असइको नेतृत्व हुने गरी नगर प्रहरीको व्यवस्था गरिनेछ ।
- “सुरक्षित मधुवन” को नीति लिई सुरक्षा निकायहरूको सहकार्यमा सुरक्षाको दृष्टिकोणले संवेदनशिल मानिएका ठाउँहरूमा सि.सि.क्यामेरा जडान गरि २४ सै घण्टा सुरक्षा निगरानीमा राख्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

२०. आन्तरिक व्यवस्थापन तथा खरिद

- नगरपालिकाको जिन्सी व्यवस्थापन प्रणालीलाई प्रविधिमैत्री एवं व्यवस्थित बनाइनेछ ।
- खरिद सम्बन्धी क्षमता विकास तथा आवश्यक तालिमको व्यवस्थापन गरिनेछ साथै वार्षिक खरिद योजना बनाई लागु गरिनेछ ।

- खरिद प्रकृयालाई छिटो छरितो र प्रभावकारी बनाइनेछ ।

२१. जनतासँग नगरप्रमुख कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

२२. विविध

- घाटसम्म शव ढुवानी सेवा नगरपालिकाले सञ्चालन गर्न यसै आ.व. मा शव बहानको व्यवस्था गरिनेछ ।
- गैर सरकारी संघ संस्थाहरुको नियमित नियमन तथा अनुगमन कार्यलाई प्रभावकारी बनाउनुका साथै अनिवार्य रुपमा सुचिकृत हुने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- मधुवन नगरपालिकाको समग्र विकासका लागि संघिय सरकार, प्रदेश सरकार, अन्य दातृ निकाय, संघसंस्था, निजी क्षेत्र, विद्यार्थी सहकारी संस्था तथा वित्तिय क्षेत्रसँग आवश्यक समन्वय तथा साझेदारी गरिनेछ ।
- मधुवन नगरपालिकाभित्र रहेकासार्वजनिक भवन तथा जग्गाहरु नगरपालिकाको स्वामित्व ल्याइनेछ ।
- कपास विकास समितिको नाममा रहेको भवन र आवास कम्पनीको नाममा रहेको जग्गा नगरपालिकाको स्वामित्वमा ल्याउन सम्बन्धित निकास समक्ष पहल गरिनेछ ।
- नगर प्रमुख र नगरप्रमुखको सचिवालयलाई व्यवस्थित गरिनेछ ।
- ८ हेक्टर मा जमिनमा रहेको नन्देश्वर मरङ्गवा बाबा धार्मिक मन्दिरको गुरुयोजना निर्माणमा पहल गरिनेछ ।
- मधुवन न.पा १ बड्कीटडुवामा रहेको शिव मन्दिर व्यवस्थापन गरिनेछ ।

सभाका सदस्य ज्यूहरु,

बजेटको सिमितता हुँदाहुँदै पनि माथि उल्लेखित नीति तथा सोहि अनुसार बन्ने कार्यक्रमलाई बजेटको दायारासँग जोड्दै आगामी आ.व. मा पुरा गर्ने लक्ष्य लिइएको छ । यस मधुवन नगरपालिकाको चालु आ.व. को नीति बजेट तथा कार्यक्रमबाट निर्दिष्ट लक्षहरु समयमै मुरा हुने कुरामा विस्वास लिएको छु । नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनमा यहाँहरुको अमूल्य साथ र सहयोग प्राप्त हुनेछ भन्ने पूर्ण विश्वास लिएको छु ।

नीति निर्माणका क्रममा अहोरात्र खटिने सभाका सदस्य ज्यूहरु, विषयगत समितिहरु, सुझाव दिनुहुने सबै राजनैतिक दल, सामाजिक संघ संस्था, न्याय र विकास प्रेमी मेरा आमाबुवा, दाजुभाई तथा दिदीबहिनीहरु, विभिन्न पेशागत संघ संगठनहरु, कार्यालयमा कार्यरत कर्मचारी मित्रहरु, पत्रकार मित्रहरु प्रति आभार व्यक्त गर्दै नीति कार्यान्वयनका विभिन्न चरणहरुमा यहाँहरुको अमूल्य सुझावको आशा राख्दै सम्पूर्ण जनहरुमा हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु ।

धन्यवाद !!!

मिति: २०८१/०३/१०

तेज बहादुर भाट

नगरप्रमुख

मधुवन नगरपालिका, बर्दिया